

مهر زالملك - چون خیلی کم مانده است بدوره تقنینیه مجلس بنده تقاضا کرده ام که از طرف هیئت رئیسه تأکید شود بهیئت وزراء حكه زود تر قانون انتخاباتی که از مجلس گذشته است بامضای حضرت اشرف آقای نایب‌السلطنه برسانند و خیلی زودتر در تهران اعلام انتخاب بکنند که لاف‌لاشروع بانتخابات شده باشد .

رئیس - همین طور امروز تأکید شده است .

رئیس - دستور روز سه شنبه سه ساعت ونیم بفرود مانده راپورت کمیسیون بودجه راجع بهشتادونه هزار تومان حقون برگشتی از بودجه وزارت در بار قانون اساسی معارف - ماده واحده آقای آقای ادیب‌التجار راپورت کمیسیون بودجه راجع به میرزا حسینخان مقتول

افتخار الواعظین - اولاً امیدوار هستم تا قانون شرکتها راپورتش از کمیسیون داده شود که طبع و توزیع شود که در روز سه شنبه بتوانیم جزء دستور بگذاریم و تقاضا میکنم که اگر تارو سه شنبه داده شد اورا جزء دستور بگذارید و یکی هم راپورتی از کمیسیون فواید عامه داده شده است راجع بجزیره هرمز که باید بجای معین‌التجار داده شود از طرف دولت تقاضا شده است که شور دوم او هم بشود و تکلیف این مسئله هم معین شود که هیئت دولت تکلیف خودش را بداند این است که تقاضا میکنم که این مطلب هم جزء دستور شود .

رئیس - این مطالبی که جزء دستور گذاشته شده است تمام مهم است اگر وقت شد اورا هم جزء دستور قرار میدهم .

حاج شیخ الرئیس - بنده در حقیقت به ترجمان افکار تمام آقایان عرض میکنم که مسئله پیشنهاد بودجه راجع بسیف‌المجاهدین هیچ مذاکره ندارد و خوب است سه شنبه مطرح مذاکره قرار دهد که تکلیفش معلوم شود .

رئیس - اگر وقت پیدا کردیم چه صیب دارد .
حاج عز الهمالك - بنده يك طرحی تقدیم کرده بودم راجع بسفارت لندن اگر مخالفی نیست او را جزء دستور قرار بدهید .

رئیس - دستور همین قدر گمان میکنم کافی باشد برای روز سه شنبه برای روز پنجشنبه ممکن است (مجلس يك ساعت ونیم از شب گذشته ختم کردید)

جلسه ۲۱۵

صورت مشروح مجلس رور سه شنبه ۸ شهر ذی‌قعد الحرام ۱۳۲۹

رئیس آقای مؤتمن‌الملك) سه ساعت و نیم قبل از غروب آفتاب بجان خود جلوس نمود و پس از بیست دقیقه مجلس افتتاح شد صورت مجلس روز شنبه را آقای آقا میرزا ابراهیم خسان قرائت نمودند (غایبین جلسه قبل) بدون اجازه آقایان دکتر علیخان آقا سید محمد باقر ادیب غایب با اجازه - آقایان شیبانی - مریش - آقامیرزا علی‌اکبر خان - آقایانی که از وقت مقرر تاخیر نموده اند آقایان حاج وکیل‌الرعایا - دکتر لقمان ۳۰ دقیقه آقای حاج شیخ‌اسدالله ۴۰ دقیقه

ادیب‌التجار - در خصوص سیم نقله راجع بمصرف مریضخانه ها و مدارس چنانچه عرض کردم

آن شب پیشنهاد دادم يك پیشنهاد آن ذکر شده و آن پیشنهاد دیگر که به آقای رئیس کمیسیون داده بودم آن قید نشده و همانوقت هم اظهار کردم گویا مفقود شده است .

رئیس - همان وقت گفته شد که نرسیده است دیگر در صورت مجلس ملاحظاتی نیست (اظهاری نشد) ماده واحده که ادیب‌التجار پیشنهاد کرده بودند بکمیسیون راجع نشد چون مطابق نظام نامه داخلی نمی توانیم رأی بگیریم معوق ماند و بجلسه بعد معول شد راپورت کمیسیون بودجه راجع به ۸۹۰۰۰ تومان برگشت بودجه در باری قرائت میشود .

معاون وزارت معارف - لایحه بود راجع باتاثیه مدارس در هفته قبل این بود در جلسه پنج شنبه مذاکره شود يك نقص داشت و آن نقص مرتفع شد امستدا میکنم که آن را زودتر در دستور بگذارند و از مجلس بگذرد

رئیس - بله لایحه چند روز قبل راجع به اثاثیه پنج باب مدرسه ابتدائی پیشنهاد شده بود چون بامضای دولت نرسیده بود استرداد کرده و بامضای رسانیدند و چون مضمر است تقاضا می کنند حكه جزء دستور امروز گذاشته شود مخالفی هست (گفتند خیر) لایحه وزارت معارف خواننده می شود .

(لایحه مزبور ببارت ذیل قرائت شد)

مجلس مقدس شورای ملی شیدالله ارکانه نظر بقانون (۲۸) سنبله تنگوزئیل ۱۳۲۹ وزارت معارف دزدند است که هرچه زودتر پنج باب مدرسه ابتدائی دولتی تهران را متوق نماید ولی مع التأسف در پیشنهاد قانون مزبور که از طرف وزارت علوم شده بود برای مخارج اثاثیه مدارس مذکوره وجهی تقاضا شده بود و در موقع مذاکرات آن در مجلس مقدس هم این نقص تکمیل نگردیده و چون بعد از وضع وانتشار قانون (۲۸) سنبله تمام مردم با کمال هجله منتظر افتتاح مدارس دولتی بوده معلمین هم که تعقب تحصیلات خود را برای افتتاح مدارس دولتی معوق گذاشته اند هجله تمام دارند که مدارس مزبوره متوق گردد وزارت معارف پس از تبادل افکار با خزانه دار کل و تحصیل ائینان از طرف مشارالیه برای امکان پرداخته شدن این وجه ماده ذیل را پیشنهاد کرده ونظر باینكه يك ماه از اول سنه تدریس گذشته و اگر مدارس دولتی تأمیت قلیلی تأسیس نشود شاگردانی که امسال وارد آتجامی شوند نخواهند توانست که تا آخر سال تدریس تحصیلات خود را با تمام برسانند و بدین مناسبت امسال وقت آنها تعقیب شده ومخارجی هم که دولت عینمائید تقریباً بلائمر خواهد بود فوریت ماده پیشنهادی را تقاضا دارد .

ماده واحده - برای تهیه اثاثیه پنج باب مدرسه ابتدائی دولتی طهران که مطابق قانون (۲۸) سنبله تنگوزئیل ۱۳۲۹ باید تأسیس شود مبلغ سه هزار و پانصد تومان بوزارت معارف اعhtar داده میشود .
حاج شیخ علی خراسانی - همینطوری که پیشنهاد شده اول اثاثیه این مدارس ابتدائی منظور نشده است اما از آنوقتیکه تصویب شده است تا بچهل قریب یکماه ونیم است شاید تا وقتی هم که تأسیس

بشود یکماه دومه دیگر طول بکشد و آن تصویری که از مجلس گذشت راجع به بودجه هذمه‌السنه بوده لابد از روز اول که این قانون گذشته حساب کنند باید سه ماه حساب کنند ممکن است ماهیانه سه ماه را دریافت دزدند و بمصرف اساس برسانند اگر حقوق چند ماه اول را موافق تصویب مجلس دریافت کنند وبصرف اثاثیه برسانند دیگر لازم نیست که ما يك تصویب جدیدی بکنیم یعنی اینکار که این از آنوقتی که قانون را ما گذرانیدیم لابد باید اجرا بشود و اگر حساب کنیم از وقتی که تصویب شده تا وقتی که تأسیس بشود سه ماه چهار ماه معطل بوده یعنی هنوز تأسیس نشده اثاثیه آن سه هزار و پانصد تومان شده است و حقوق چند ماهه اول چهار پنج هزار تومان میشود اگر آنرا از دولت دریافت نمیکند بفرمایند و اگر دریافت میکنند بمصرف اثاثیه مدارس برسانند که محتاج بتصویب جدید نباشد .

معاون وزارت معارف - اینطوریکه آقای

حاج شیخ علی فرمودند صحیح است و همینطور است و چنان نیست که آنوجه در نظر نباشد یا ملاحظه او نشده باشد بعد از آنکه این قانون در شورای معارف این مسئله مطرح شد که این وجهی که معین شده است چند ماهه اول را بگیریم و صرف اثاثیه بکنیم ولیکن دو نظر داشت که نتوانستیم آن کار را بکنیم یکی آنکه از روزی که آن پول را میگردیم بر حسب قانون فوراً باید مدارس را ایجاد کنیم و چون اینوجه از برای مخارج نگاهداری مدارس بمصارف دیگر نمیتوانیم برسانیم بعد با خرنه‌دار کل مشورت کردیم اظهار داشت که در هر صورت یکی از این دوتا را مجلس باید رأی ندهد یا اینکه رأی بدهند همین وجه را بگیرند و صرف اثاثیه کنند یا اینکه این مبلغ را برای اثاثیه تصویب کنند بعد حكه مدارس تأسیس شد آنوجه گرفته شود بملاحظه اینکه اثاثیه گرفته شود وشروع بکار بشود نمیشود آنوجه را گرفت از این جهت این لایحه را پیشنهاد کردیم که این وجه گرفته شود و بمصرف اثاثیه برسد بعد که اثاثیه حاضر شد وشروع بترتیب کار شد از همان وقت آن وجه اولی گرفته شود و بمصرف مدارس برسد .

بهجت - بنده این مسئله را هرگز تصویب نمیکند که مصارف ماهیانه مدارس صرف اثاثیه بشود اما خیلی تعجب میکنم باوجود اینکه پیشنهاد وزارت معارف در باب تأسیس پنج مدرسه رد شد و نه باب مدرسه ابتدائی برای مرکز و ایالات تصویب شد و باز حالا نمیدانم چه طور شده است برای پنج باب مدرسه اثاثیه پیشنهاد میکنند این چیز غریبی است که وزارت معارف بکلی ایالات را از مد نظر دور کرده اند بعد از آنکه احساسات مجلس معلوم شد و گفتند که این نه باب مدرسه باید تأسیس شود برای ایالات هم باشد باین معنی که هر ایالتی یکی و برای طهران پنج تا پس از آنکه این مسئله از مجلس گذشت باید وزارت معارف تکلیف خود را بداند و نظری هم بسایر ایالات داشته باشد آنوقت عرض کردم حالا هم عرض میکنم که وزارت معارف فقط نظر خودش را بطهران محدود کرده و این طلبی است باشخاصی که در طهران نیستند در حالتی که نباید این قسم باشد بجهت اینکه در طهران مدارس

هلمو بکسیون بودجه رجوع شود تا راپورت کمیسیون بودجه داده شود

رئیس - آقایانیکه تقاضای حاج شیخ اسدالله را تصویب می کنند قیام نمایند (عده کمی قیام ننودند

رئیس - قابل توجه نشد ماده واحده پیشنهاد وزارت معارف خوانده میشود

ماده واحده - برای تهیه اثاثیه ۵ باب مدرسه ابتدائی دولتی طهران که مطابق قانون (۲۸) سنه ۱۳۲۹ باید تأسیس شود مبلغ سه هزار و پانصد تومان بوزارت معارف اعتبار داده میشود

رئیس - آقایانیکه این ماده واحده را تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد اوراق رأی اخذ و آقای حاج میرزا رضا خان بنده ذیل شماره نموده ورقه سفید (۳۹) ورقه آبی (۲)

رئیس - با اکثریت (۳۹) رأی از (۷۱) نفر نمایندگان حاضر تصویب شد راپورت کمیسیون بودجه راجع به حقوق برکشت بودجه دربار خوانده میشود (بمضمون ذیل خوانده شد)

حقوق درباری اشخاصیکه جزء دربار حقوق داشته ومدتی در کمیسیون بودجه مطرح مذاکره بوده وبمجلس شورای ملی پیشنهاد شده بود از مجلس مجدداً بکمیسیون ارجاع شده از مجلس و کمیسیون بودجه عقیده وزارت مالیه خواسته شده بود از وزارت مالیه عقیده کتبی پیشنهاد شده ودر کمیسیون مطرح گردیده پس از مذاکرات لازمه مطابق پیشنهاد وزارت مالیه بترتیب مواد ذیل تصویب گردیده وچند ماده نیز از طرف کمیسیون بودجه الحاق گردید

رئیس - در کلیات مذاکرات ختم نشده مذاکرات در کلیات است

لواءالدوله - اولاً با راپورت کمیسیون مخالفم با پیشنهاد وزیر موافقم نانیاً خواستم عرض کنم در چند روز قبل کمنا کرده شد بنده عرض کردم این اشخاص در دولت مستقلمیستند بهر اسمی و بهر رسمی که بوده بک حقوق برده اند و امروز همه شان بریشانند و مستحقند و سال است حقوق نداده اند ودر ولایات هم تمام ازران گران حالا هم آن حقوقیکه تصویب بشود نمیدانم بعد ها برسد یا نرسد کاری نداریم ولی همینقدر عرض میکنم که پنجاه سال شصت سال است این حقوق را بهر اسمی و رسمی بوده می برده اند حالا باید موافق قوانین دول مشروطه که تکلیف این قسم حقوق را تعیین کرده اند معین بکنیم یا یک قانونی وضع کنیم که بعد ها شامل حال آنها بشود و البته اشخاص که موجب فرمان یادستخط هر چه بوده است حقوق داشته اند این ها را نشود نداد

بجهت اینکه هشتصد بانصد یا هزار نفر هستند که حقوق آنها از بودجه در بار مرقوم شده برای اینکه بودجه در بار سنگین میباشد این بیچاره ها آنوقتیکه کاین مواج را جزء دربار کرده اند برای این بود که زود وصول بشود چون وزیر دربار در آترمان اقتداری داشت وزیر درباری که اسم برده میشود (امیر بهادر را میگویم) امروز بیچاره ها فریادشان باسمان رسیده است حقوق اینها را با مجلس تصویب بکنند که به حقوقشان برسند همان قانون وظایف و متوفیات هم شامل حال اینها میشود و بعد از چندی

تمام اینها منحل میشود و وبال کردن مجلس و نمایندگان باز نخواهد شد

رئیس - مخبر کمیسیون جواب نیدهها . **حاج سید ابراهیم** - اول هم مذاکره شد که حقوق این اشخاص در سنه قوی قبل باسامی اشخاص رسیدگی شده و قطع شده بود و بجای آمد مجلس تصویب نکرد و گفت جزء بودجه دربار شود چون وزارت دربار یک ترتیبی برای خودش بخواهد باین اشخاص بنده میخواید ندهد پس این چیزیکه اصل مجلس آمده و از مجلس میگردد در واقع تصویب یک برقراری است نه قطع یک برقراری و این ملاحظه هم شده نه اینکه این اشخاص یک حقوقی داشته اند و قطع شده اینطور نیست از آن طرف هم دیدند که یک عده اشخاص یک ترتیبی معین کرده اند گفتند یک ترتیبی داده شود هم آنها معینشان بشود هم یک تحصیل زیادی بودجه ملکت نشود و لازم است خاطر آقای لواءالدوله و سایر آقایان را مطلع کنم که یک چیزیکه سابقاً بطور اجمال قطع شده بود حالا ما داریم بطور تفصیل با یک مقیاسی او را برقرار میکنیم در حق آنها که مستحق هستند و برقرار میشود در واقع یک برقراری جدیدی است .

دکتر حاج رضا خان - بنده مخالفتم با این ماده است که کمیسیون اینجا الحاق کرده است و با ماده که بیشتر کمیسیون ذکر کرده بود خیلی توفیر دارد آن لایحه که پیش آمده بود به مجلس آنهاستیکه کم بود ملاحظه شده بود آنها که زیاد بود کسر میشد و آنها که از شصت بیلا بود قطع شده بود و از شصت بیلین یک نیک کم میشد که از چهارصد بیلا دیگر حقوق نمیردند حالا کمیسیون این را قدری مفصل کرده است بگفتندی آن حقوقات کم را کم کرده است اما بشخصه تومان که رسیده است یا تصد تومان ابقاه مازادش را هم باز پنجاه تومان ابقاه یعنی نصف مازاد ابقاه یعنی اگر کسیکه دارای شصت تومان حقوق بوده بترتیب آن لایحه چهار صد تومان حقوق میرد و موافق این لایحه چهار صد و پنجاه تومان حقوق میرد و این بکلی برعکس آن لایحه سابق است یعنی از آنها که کم میرد اند کمتر شده و از آنها که زیاد میرد اند و در آن لایحه کسر میشد یا بقدمتداری از این لایحه از آن مقدار کسری اضافه میرد .

حاج عزالممالک - اولاً خاطر آقایان را متوجه میکنم باینکه اگر در بعضی مواد مختلفه نظریاتی دارند ممکن است بواسطه اینکه در بعضی مواد اختلاف نظر شاید باشد مثلاً اختلاف نظر آقای

دکتر حاج رضاخان در خصوص اشخاصیکه م مواج باشند و دیگران که زیاد مواج دارند یک اختلاف نظری است که مستکست در کلیات رأی بدهند لیکن دیگر اینجا خیلی اگر بخواهند اظهار اختلاف نظر بفرمایند اسباب تعویق این کار میشود خوب است بهر حال مجلس شورای ملی تکلیف این اشخاص را معین کند تقریباً منتهیست این ها معطلند و این به کمیسیون بودجه رجوع شده بود اول کمیسیون هم راپورت خود را داده بود یکی دو جلسه هم در مجلس مذاکره شده مجدداً رجوع بکمیسیون بودجه شد و این راپورتی که داده شده است تقریباً مطابق است با پیشنهاد وزارت مالیه و ممکن است اگر آقایان نظری داشته

باشند در مواد پیشنهاد کنند یا مجلس تصویب می کند یا غیر حالا در کلیات چند ملاحظه شده است یکی نسبت باشخاصی است که استحقاق این حقوق را ندارند که از آن ها بالکلیه مقطوع شده یکی از اشخاصی که ضعیف بوده اند از قبیل بیست و سی

چهل تومان که کلیه الفاه شده نسبت بسایرین هم موادی اتخاذ شده است که ملاحظه میفرمایند که پنج هشر است شش عشر است هفت عشر است همینطور

سکه از نظر آقایان میگردد بالاخره بنا بر آن توضیحاتی که آندمه بنده دادم کمیسیون مجبور بود در این که بعضی را الفاه و بعضی را قطع نماید لیکن بملاحظه اینکه شاید نظر بعضی از آقایان غلط

بیاید مثلاً در اقراط و تقریط آن نسبت بکلیات بعضی نظر داشته باشند که زیاد شده بعضی نظر داشته باشند که کم شده و رأی ندهند آن وقت هم باز این لایحه بلا تکلیف می ماند و ممکن است در قیام مجلس شورای ملی چنانچه در پارسال هم هیئت وزراء رأی داده و تصویب کرده بودند که قیوس این اشخاص صادر شود باز در قیام مجلس یک چنین حکمی از وزراء صادر شود و یک ضرر کلی به بودجه ملکت وارد بیاید لهذا خوب است چندان نظر شخصی خودشانرا تعقیب نکنند تا تکلیف این لایحه معلوم شود .

رئیس - مذاکرات در کلیات کابینست رأی می گیریم داخل در مواد شوم آقایانیکه تصویب می کنند داخل در مسواد شوم قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد سابق هم عرض کردم این دو شور دارد این شور اولست (ماده اول عبارت ذیل خوانده شد)

ماده ۱ - از یک تومان تا مآخذ شصت تومان ابقاه می شود .

حاج سید ابراهیم - در تمام مواد بنده پیشنهاد کرده ام بدون کسر تومان در اینجا نوشته نشده است **رئیس** - حالا که رأی نخواهیم گرفت اگر پیشنهادی دارید بنویسید بفرستید به فرستیم به کمیسیون .

حاج شیخ علی - بنده موافقم با این ترتیبی که از کمیسیون پیشنهاد شده خیلی خوبست و آن کسری که آقا فرمودند در وزارت مالیه هم آن کسر را بقلم نمی آورند ام از این که این جا قید بشود یا نشود فرق نمیکند .

حاج شیخ الرئیس - بنده در کلیات اجازه خواستم موقع رسید ناچارم در این ماده یاد داشت خودم را عرض کنم و آن این است که بنده هیچ نمی توانم تصدیق کنم فرمایش بعضی نمایندگان را که می فرمایند این حقوق از حقوق مقطوعه است و حالا مجلس میخواهد دوباره یک عطله با برقراری نسبت باین اشخاص معین کند بجهت این که معنی قطع را همه میدانند و بنده معنی قطع اجمالی را نمی دانم چیست و سابقاً بواسطه یاره ترتیبات که در تعهد بوده است مردم بیاره ادارات یاره علائق داشتند خیلی میشد که بنده که باید در مسلك علماء مواجیم را بگیرم بواسطه آشنائی که با سیهسالار داشتم در فوج خلج مواج میگرفتم شوخی عرض نمی

گنم جمعی عرض می کنم خیلی از علماء جزء فوج مواج میگرفتم و اگر این واضعین در توپخانه مواج داشتند جزء فرائت خانه مواج میگرفتم اند برای چه بوده است برای این بوده است که در آن اداره ربه داشته است و این حقوقات را برای معاش آن ها بآنها داده بودند و آن حقوق ثابت هابته را که مجلس شورای ملی قطع کرد آن ها حقوقشان را جزء دربار با سایر ادارات مثل تفنگ دارخانه وغیره کرده بودند .

حالا که این ترتیبات پیش آمده خیلی متأسفم و متأسفم برای خیلی از این اشخاص که پریشانی آنها را میدانم حالا وزیر دربار آنوقت هر که برده برای اینستکه بودجه درباری را تقطیه کنند یا غیر درباری را که مثل من پیر و درمانده شده از فرار براند اینها را از بودجه درباری خارج کرده است نه اینکه قطع حقوق اینها را کرده است زیرا که قطع حقوق مخصوص است بمجلس شورای ملی نه وزیر دربار حق دارد نه رئیس الوزرا حق دارد و راجع است بمجلس و مجلس هم قطع نکرده است بنده هم بوده ام و بنده عقیده خودم را که آزاد است خاصه در این مجلس که مجلس آزادی است عرض میکنم که خیلی برای مجلس ناخوابسته میدانم و گمان میکنم که اینها هشتصد نفر آدم هستند و بنده عقیده ام این است که اینها هشت هزار نفر هستند که از حقوق آنها کسر و قطع میشود خوب است نماینده گان محترم نظر بکنند بکسانی که طالع این مستعری خوانده اند و بعضی که تصور میکنند اینجا مفتخور اینطور نیست یعنی وقتیکه بتاریخ برقراری اینها نظر بکنند می بینند که سوابق صحیحه داشته و بعضی که وظیفه ندارند خیلی برایشان سهل است که بگویند آنها که وظیفه دارند نگینند اگر حق است چرا نگینند و اگر ناحق است چرا از یک الی شصت تومان را بگیرند و بنده اهمیت میدهم که با آن قانون که آن معامله را که باحیاه بدتر از اهوات میکنند تعزیرب از این حقوق اثری باقی نخواهد ماند .

حاج شیخعلی خراسانی - اگر از کلی حرف بزنیم که قدری از موضوع خارج میشود بنده یک نفری هستم که کرکر لفظ حقوق را براین وجه اطلاع نکرده ام بجهت اینکه اینها حقوق صحیح نیستند هر دولتی که ایجاد شده است به تبعه خودش یک حقوقی داده است ولی وقتی که آن سلطنت از سلسله بسلسله دیگر منتقل میشد لابد آن حقوق از بین میرفت اما چون در دولت مشروطه قدری ملاحظه حال ملت شد این بود که آن حقوق سابق را تمام از بین میزدند بهمین ملاحظه بود که کمیسیون گفتند بعضی اشخاص هستند که بعضی از این حقوقات غیر مشروطه میگرفتم و گذران میکردند بآنها داده شود و گذران بکنند مثل اینستکه دارالمعززه دائر بشود یا بعضی اشخاص که مستحقند چیزی داده شود این بود که عقیده کمیسیون بر این شد که رویه سابق را پیش بگیرد و بنده دیدم که آن ترتیب آمد بمجلس ورد شد بجهت اینکه نظر هیئت دولت را لازم دانستند و رفت یک کمیسیون بودجه و از کمیسیون بودجه ملکت دولت را خواستند که شما در خصوص این حقوق چه نظر دارید این بود که از طرف وزراء پیشنهاد شد و آن لایحه از طرف وزارت مالیه پیشنهاد مجلس شورای ملی شد

کآن را تصویب کنند که آنهاستیکه کم دارند باقی باشد که گذرانی داشته باشند و آن ها که زیاد میبرند فوری مقطوع شود فوری هم مقداری کسر شود این بود که در اول که در کمیسیون مطرح شد که بیست تومان و چهل تومان ابقاه ودر مابقی یک نیک رازندند در ثانی که پیشنهاد شد تا ۱۲۰ تومان را که بنده ابقاه کتبه وزارت مالیه اظهار کرد از شصت تومان ابقاه شود و مابقی را تئیری دادند که هم نظر کمیسیون ار میان نرفته باشد وهم یک ماخذی است که نصف مخارج یک خانواری را بخواهد بطور رعیتی گذران کند میدهد که هم نظر اول کمیسیون از بین نرفته باشد هم نظریاتی را که کمیسیون در نظر گرفته بود و بد بود از میان نرفته باشد وهم این نظر دولت خوب

مالبه حداقل را ۶۰ تومان دانست

لواءالدوله - اولاً اینکه بنده از این اشخاص هیچ حمایت ندارم و بستگی جز اسلامیت و ایرانیت ندارم من باب نوبت عرض میکنم این ۶۰ تومان که کمیسیون ابقاه کرده است تصور میکنم این مخارج یک خانواده که عبارت از یک پدر و یک زن و یک طفل بود نیگویی که یکدست همارت هم باید اجازه نمایند میگویم یک اطلاق هم باید اجازه نمایند تصور کنند نان یکمن چند است گوشت یکمن چند است مخارج یومیه روزی چند است در صورتیکه نان خالی بخورند و هیچ نوع مخارج ضروری به هم نداشته باشند میشود سه نفر از ماهی ۹ تومان کمتر خرج میکنند در اینصورت باید اگر صد تومان مواج دارد ابقاه میکنند دیگر لازم نیست در شصت سوار شوند اسب داشته باشد این ها را عرض نمی کنم اینها جزء مخارج اینها نیست عرض کردم اگر بقانون دول ما نگاه بکنیم اگر بیه شده اند و کار از آنها ساخته نیست حقوق تقاعدی بآنها بدهند اگر کاری از آن ها ساخته میشود کار بآنها بدهند در بعضی ادارات که بعنوان کاری از پیش بیرند آنها را وارد کرد و این شصت تومان را از حقوق آنها کسر بکنند دیگر اینکه این تفاوتیکه در راپورت سابق کمیسیون باین راپورت بنده میدانم از چه نظر است که در آن وقت دیوست و چهل تومان ابقاه میشد حالا شصت تومان ابقاه شده است

رئیس - گویا مذاکرات در ماده اول کابینست (گفتند کافی است)

(ماده ۲) تا ماخذ یکصد و بیست تومان شصت تومان بیاخذ ماده (۱) مازاد آن دو نیک ابقاه میشود .

حاج شیخ اسدالله - مذاکراتیکه در ماده اول شد گویا در آن ماده جایش نبوده اینجا جای آن مذاکرات است بجهت اینکه آنجا تصویب شده بود قطع نکرده بود این ماد میگوند شصت تومان باقی است و مازادش که دولت است باقی نیست و بنده در این ماده ودر تمام این مواد این نظر را دارم اگر بخواهند نظری بکنند و یک جرح و تعدیل بکنند در این حقوق درباری اینها باید یک میزانی بگیرند یا یک هشر یا دو عشر که علی السواء باشد قبلاً میزان یک تومان باید یک عشر کسر شود یا دو عشر واز صد تومان هم هاترا کسر بکنند بجهت اینکه این اشخاصی که دارای این حقوق هستند بنده نمیدانم کدامشان

ذبح کدامشان ذبح نیستند بلکه این یک چیز بی بوده است که دولت سابقاً بآنها میداده است و حالا کما میخوایم در آن جرح و تعدیل بکنیم باید یک میزان مساوی را اتخاذ بکنیم که بهمان ترتیب کسر شود و نسبت بکلیه آنها مساوی باشد که همه را یک نظر نگاه کرده باشیم یعنی وقتی که میگوئیم دو قران یا سه قران از هر تومانی کسر بکنند نسبت بتمام اینها همین حکار را بکنیم و هیچ تفاوتی بین یک تومانی و شصت تومانی و دیوست تومانی نگذاریم بنده عقیده ام این است که این ترتیب بهتر است حالا مخبر کمیسیون هر طوری را بهتر میدانند قبول بکنند

حاج شیخعلی - این اشتباهی را که آقای حاج شیخ اسدالله کردند راجع باین است که تصور کرده اند این یک وجهی است که میخوایم بین این اشخاص قسمت کنیم بلکه میخوایم از این اشخاص یک دستگیری بکنیم برای اینکه چیزی بآنها بدهیم و چون آنهاستیکه کمتر دارند شاید بیشتر بریشان باشد از این جهت گفته ام که تا شصت تومان تماماً باقی باشد و زیاد از آن تا یکصد و بیست تومان شصت تومان آن باقی باشد و مابقی که نیک ابقاه شود مثلاً اگر ده تومان زیاد تر دارد شش تومان آن ابقاه میشود و اگر بیست تومان را سی تومان دارد همینطور یک نیک آن قطع میشود و مابقی ابقاه خواهد شد و اینکه میفرمایند مثلاً تومانی دو قران یا سه قران از کلیه کسر شود این نسبت بهزار یا هزار و دیوست تومان چه فایده خواهد داشت و نسبت بشتصت تومان هم باید این کار را بکنیم در صورتی که برای رعایت حال آنها کمیسیون عقیده ام این بوده است که از آنهاستیکه شصت تومان دارد چیزی کسر نشود پس بنده هم این ترتیبی را که کمیسیون پیشنهاد کرده است بهتر است .

حاج شیخ الرئیس - شاید در بادی نظر بعضی از اذهان اینطور وارد شود که ابقاه شصت تومان یا صد تومان برای کسی که از وی آن حقوق سهل است اما ابقاه صد یا پانصد تومان یا بیشتر سخت است و ناگوار بنده برای تذکر خاطر نماینده محترم که با بنده هم لباسند عرض میکنم با کمال احترام که بزرگان دینی ما که مقنن دینیه معاشیه و معادیه ما بوده اند فرمودند که منته بیت المال مسلمین در دست است از مال ز کوت است بکسی نمی دهم که دارای دهن دینار است ولی کسیکه دارای پانصد با هزار دینار است میدهم و معنی این حرف را اگر ما بشکافیم رفع شبهات میشود برای اینکه ممکن است آن کسیکه در مآده تومان دارد با کمال آسودگی و خاطر جمعی گذران بکند و آسایش داشته باشد و خیلی ممکن است که یک خانواده با اینکه ماهی صد تومان دارند در نهایت عسرت و سختی معاش میکنند و در کمال فلاکت بلکه قریب بهلاکت باشند و بنده میدانم این مطلبی که فرمودند که با شصت تومان یک خانواده میتواند زندگی نمایند مطابق کدام فلسفه و حساب است بفریاز اینکه عرض کنم یکروز روزه دار و مرا قوت سالده .

رئیس - مذاکرات کافی نیست ؟ (گفتند کافی است) ماده سیم خوانده میشود (بمبارت ذیل قرائت شد)

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ذبح کدامشان ذبح نیستند بلکه این یک چیز بی بوده است که دولت سابقاً بآنها میداده است و حالا کما میخوایم در آن جرح و تعدیل بکنیم باید یک میزان مساوی را اتخاذ بکنیم که بهمان ترتیب کسر شود و نسبت بکلیه آنها مساوی باشد که همه را یک نظر نگاه کرده باشیم یعنی وقتی که میگوئیم دو قران یا سه قران از هر تومانی کسر بکنند نسبت بتمام اینها همین حکار را بکنیم و هیچ تفاوتی بین یک تومانی و شصت تومانی و دیوست تومانی نگذاریم بنده عقیده ام این است که این ترتیب بهتر است حالا مخبر کمیسیون هر طوری را بهتر میدانند قبول بکنند

حاج شیخعلی - این اشتباهی را که آقای حاج شیخ اسدالله کردند راجع باین است که تصور کرده اند این یک وجهی است که میخوایم بین این اشخاص قسمت کنیم بلکه میخوایم از این اشخاص یک دستگیری بکنیم برای اینکه چیزی بآنها بدهیم و چون آنهاستیکه کمتر دارند شاید بیشتر بریشان باشد از این جهت گفته ام که تا شصت تومان تماماً باقی باشد و زیاد از آن تا یکصد و بیست تومان شصت تومان آن باقی باشد و مابقی که نیک ابقاه شود مثلاً اگر ده تومان زیاد تر دارد شش تومان آن ابقاه میشود و اگر بیست تومان را سی تومان دارد همینطور یک نیک آن قطع میشود و مابقی ابقاه خواهد شد و اینکه میفرمایند مثلاً تومانی دو قران یا سه قران از کلیه کسر شود این نسبت بهزار یا هزار و دیوست تومان چه فایده خواهد داشت و نسبت بشتصت تومان هم باید این کار را بکنیم در صورتی که برای رعایت حال آنها کمیسیون عقیده ام این بوده است که از آنهاستیکه شصت تومان دارد چیزی کسر نشود پس بنده هم این ترتیبی را که کمیسیون پیشنهاد کرده است بهتر است .

حاج شیخ الرئیس - شاید در بادی نظر بعضی از اذهان اینطور وارد شود که ابقاه شصت تومان یا صد تومان برای کسی که از وی آن حقوق سهل است اما ابقاه صد یا بیشتر سخت است و ناگوار بنده برای تذکر خاطر نماینده محترم که با بنده هم لباسند عرض میکنم با کمال احترام که بزرگان دینی ما که مقنن دینیه معاشیه و معادیه ما بوده اند فرمودند که منته بیت المال مسلمین در دست است از مال ز کوت است بکسی نمی دهم که دارای دهن دینار است ولی کسیکه دارای پانصد با هزار دینار است میدهم و معنی این حرف را اگر ما بشکافیم رفع شبهات میشود برای اینکه ممکن است آن کسیکه در مآده تومان دارد با کمال آسودگی و خاطر جمعی گذران بکند و آسایش داشته باشد و خیلی ممکن است که یک خانواده با اینکه ماهی صد تومان دارند در نهایت عسرت و سختی معاش میکنند و در کمال فلاکت بلکه قریب بهلاکت باشند و بنده میدانم این مطلبی که فرمودند که با شصت تومان یک خانواده میتواند زندگی نمایند مطابق کدام فلسفه و حساب است بفریاز اینکه عرض کنم یکروز روزه دار و مرا قوت سالده .

رئیس - مذاکرات کافی نیست ؟ (گفتند کافی است) ماده سیم خوانده میشود (بمبارت ذیل قرائت شد)

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

ماده ۳ - از یکصد و بیست تومان تا ماخذ دیوست

تومان یکصد و بیست تومان بناخذ ماده (۲) مازاد آن آن پنج عشر ابقاء میشود .

لواءالدوله - آنمبارتی را که آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند گویا از این هشتصد نفر یا هشت هزار نفر هر چه هست اینطور نباشد بجهت اینکه میگویند حقوق کلیه را بواسطه اینکه دولت استطاعت ندارد ده یک یا ده دو کسر میکنند اسم کسر و قطع هم نیست حکم اصلاح است ولی اینجا نوشته است از یکصد و بیست تومان زیادتر مثل شصت تومان ابقاء میکنند اگر صد و بیست و یک تومان شد یا صد و بیست تومان یک قران بجهت اینکه یک قران هم مازاد یکصد و بیست تومان است عرض میکنم صد و بیست و یک تومان این یک تومان اضافه شد آنوقت مازادش را پنج عشر ابقاء میشود شصت تومان را بگیرند و دولتش باقی است یک ثلث موضوع میشود این وقتیکه شصت تومانش موضوع شد نصف باقی میماند از مازاد اوهم پنج عشر ابقاء میشود باید در خصوص این اشخاص یک قانونیکه نوشته میشود و یک عشر در باره کلیه منظور شود اینطور بهتر از این است که بیایم اینها را طبقات قرار بدهیم صد تومان و دویست تومان و سیصد تومان و هفتصد تومان باید اینها یک نسبت باشد که دلیل قانونی در حکم اصلاح آن داشته باشیم .

حاج عز الممالک - اولاً مقصود مازاد است و اگر کسی شصت تومان موجد داشته باشد اصلاً کسر نمیشود تمام ابقاء میشود و اگر کسی یکصد و بیست و یک تومان داشته باشد که ثلث ابقاء میشود و یک ثلث یک تومان کسر میشود اما تصور کردن اینکه دو عشر یا یک عشر کسر شود این را نباید در کلیات بفرمائید والا حالا در مواد نمیشود مقرر کرد و هر چه مواد هم بیشتر برود گمان میکنم که بهتر مراعات شده باشد و این ترتیبیکه یکدرجه بهتر است برای اینکه یک ترتیبی است که آنقدر حقوق آنها کسر نمیشود .

رئیس - دیگر مخالفی نیست ماده چهارم خوانده میشود (بمبارت ذیل خوانده شد) .

ماده ۴ - از دویست تومان تا مائخذ سیصد تومان دویست تومان آن باخذ ماده (۳) مازاد آن چهار عشر ابقاء میشود .

رئیس - مخالفی نیست (اظهاری نشد)

ماده پنجم (ماده پنجم بعنوان ذیل خوانده شد)

ماده ۵ - از سیصد تومان تا مائخذ پانصد تومان چهار صد تومان باخذ ماده چهار مازاد آن سه عشر ابقا میشود .

رئیس - مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد) ماده (۱)

(ماده مزبور برقرار ذیل خوانده شد)

ماده ۶ - از چهار صد تومان تا مائخذ پانصد تومان چهار صد تومان آن باخذ ماده ۵ مازاد آن دو عشر ابقاء میشود .

رئیس - مخالفی نیست؟ (گفتند خیر)

ماده هفتم خوانده میشود (ماده مزبور بطور ذیل خوانده شد)

ماده ۷ - از پانصد تومان تا مائخذ یک هزار تومان پانصد تومان آن باخذ ماده (۶) مازاد آن یک عشر ابقاء میشود .

لواءالدوله - بنده در کلیه این مواد مخالفم بجهت اینکه باخذ مناسبی بالا نرفته است خصوصاً در ماده پنجم که یکمتر به رفت بهزار تومان و هزار تومان را نوشته است که بماند تومان مطابق ماده ۴ و آنوقت مازاد آن که پانصد تومان این یک عشر ابقاء میشود و باین ترتیب چهار صد و پنجاه تومانش تقریباً کسر میشود این را نفخاستیم از مخیر محترم کمیسیون سئوال کنم که بچه تناسب این (۴۵۰) تومان کسر میشود .

حاج عز الممالک - اولاً خدمت آقای عرض میکنم که مطابق صورتیکه طبع و توزیع شده و از نظر آقایان میگردد تقریباً یکی دو جارا شامل میشود بجهت اینکه اغلب اشخاصیکه هزار تومان موجب داشته اند جزء اشخاصی هستند که مستحق حقوق نبوده اند و راجع به آن شانزده هزار تومانیکه قطع شده است یکی دیگر هم که پانصد تومان است که آن ترتیباً کمیسیون سائت هم رای داده بود که سیصد تومان آن الفاء شود و مازاد قطع شود حالا این یک عشر هم که ابقاء میشود این خودش یک تفضلی است .

رئیس - دیگر مخالفی نیست (اظهاری نشد)

ماده هفتم خوانده می شود . (بطریق ذیل قرائت گردید)

ماده ۸ - اشخاصیکه نقد و جنس دارند و همچنین اشخاصیکه جنس فقط دارند جنس آن ها بقرار خرواری سه تومان تعصیر و به ماخذ مواد فوق عمل شود

رئیس - مخالفی نیست (گفتند خیر) ماده نهم قرائت میشود (بتفصیل ذیل خوانده شد) .

ماده ۹ - این مواد شامل حقوق اشخاصی است که حقوق دیگری ندارند و فقط جزو بودجه سابق دربار موظف بوده اند اما اشخاصیکه در ولایات و بلوکات غیر از این حقوق علیحده دارند باید وزارت مالیه تحقیق نماید در صورتیکه حقوق خارج از دربار آنها علاوه از دربار آنها علاوه از حقوق درباری است آنچه در جزء درباری دارند مقطوع و ضبط میشود و در صورتیکه حقوق خارج آنها کمتر از حقوق درباری باشد آن حقوق خارجی از آنچه در جزو بودجه درباری تصویب میشود کسر گذارده خواهد شد .

رئیس - مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد)

ماده ۱۰ - مخالفی نیست (بطور ذیل خوانده شد) .

(ماده ۱۰) الحاقیه کمیسیون - حقوق اشخاصیکه بر ضد اساس حکومت ملی قیام و اقدام نموده اند بکلی مقطوع و از این قانون مستثنی است .

رئیس - مخالفی نیست؟ (اظهاری نشد)

ماده ۱۱ - (بترتیب ذیل خوانده شد) .

(ماده ۱۱) الحاقیه کمیسیون - مبلغ شانزده هزار و دویست و چهل و پنج تومان و چند هزار نقد و مقدار شصت و بیست و پنج هزار خرار و شصت و سه من غله و سیصد و شصت خروار و شصت و پنج من گاه بوجوب دوجز و طبع شده و ضمیمه آن شامل چهل و نه قلم کلیه مقطوع است .

حاج آقا - یک سؤالی بنده از مخیر کمیسیون میکنم و اگر آن چیزی که بنده شنیده ام درست باشد بنده بکلی مخالفم با این ماده بواسطه آنکه آن چیزیکه بنده شنیده ام حقوق کسانیکه جزو بودجه درباری بوده در قوی ثیل مجلس اولی یکمقداری از

آنرا کسر و یکمقدار بر او تصویب کرده است و اگر هم چه چیزی باشد که در سنه قوی ثیل این حقوق از تصویب مجلس شورایی گذشته باشد بنده این ماده را کلیه این را بکلی غلط میدانم و قطع کردن اینها را تصویب نمیکنم .

رئیس - ماده یازدهم است .

حاج آقا - بله بنده هم در همین ماده یازدهم عرض میکنم عرض کردم اگر اینطور است که از تصویب مجلس سابق گذشته است قطع اینها را بکلی غلط میدانم بواسطه اینکه اینها هم مثل سایر حقوقی است که دیگران میبرده اند و تصویب شده است و بحکم این ماده قطع و آن موادیکه نوشته شده تصویب خواهد شد و در حقیقت همان ایرادیکه در کلیات هست در این ماده هم هست بواسطه اینکه این یک قطعی است که بعد از تصویب کرده اند و مثل سایر حقوق است که تصویب شد بلی اگر اینها یک حقوقی باشد که در قوی ثیل تصویب نشده باشد و نظری در آنها نکرده اند آن وقت میتوانیم تصویب بکنیم ولی از قراریکه شنیده شده اینها در قوی ثیل تصویب شده و نظریات در اینها کرده اند و همانطور که و کسری که در سایر حقوق کرده اند در اینها هم کرده اند پس از آقای مخیر توضیح میخواهم که بفرمائید اینها تصویب شده قوی ثیل است یا نه .

حاج عز الممالک - اولاً جواب آقای حاج آقا را عرض میکنم که در چندی پیش ابدأ اینها را ملاحظه و نظر نکرده اند بلکه در موقعی که مواجب اشخاص را جرح و تعدیل میکردند اینها را جزء بودجه دربار کرده اند و منظورشان این نبوده است که باید قطع شود یا بقاء شود فقط جزء آن مبلغی که دربار میدادند است این را ضمیمه کرده اند این یقیناً اینطور است که عرض میکنم و اشخاصیکه آن وقت عضو کمیسیون مجلس سابق بوده اند و مخصوصاً در کمیسیون هم تشریف داشته اند حالا هم حضور دارند و می توانند توضیح بدهند این مسئله محقق است که این ابدأ در کمیسیون سابق ذکر نشده است اما راجع باین ماده این اشخاص اشخاصی هستند که می توان گفت بر ضد حکومت ملی قیام و اقدام کرده اند از این جهت کمیسیون این اشخاص را خارج کرده و راپوروت داده و شانزده هزار تومان و کسری نقد و مقداری جنس بود که مقطوع شده بود و مجدداً در مجلس مذاکره شد بعضی اشخاص هم جزء آن ها شدند مثل قهرمان خان حاجب الدوله محمد علی میرزا همچنین آن وقت این ترتیب نبود که حقوق اشخاصیکه بر ضد مشروطه هستند مقطوع بشود و این اشخاص هم آنها نیستند که باید بوجوب ماده سابق مقطوع بشود اشخاص مخصوصی هستند که کمیسیون نظر کرده و حقوقشان را قطع نموده است مثل مطیع الملك سعادت الدوله وزیر الدوله اینها اشخاصی هستند که اقوام امیر بهادر هستند و کلیه باید مقطوع شود .

لواء الدوله - این ماده تازه که در کمیسیون تصویب شده هیچ صحیح نیست بجهت اینکه اینها تا پارسال قبوض و وراثتشان را گرفته اند و جزء دربار هستند و مقطوع نشده است کتابچه مقطوعات حاضر است و اگر آقایان آنرا دیده اند میدانند که اینها مقطوع نشده است اما آمدیم در اینجا ذکر میشود

لواء الدوله - این ماده تازه که در کمیسیون تصویب شده هیچ صحیح نیست بجهت اینکه اینها تا پارسال قبوض و وراثتشان را گرفته اند و جزء دربار هستند و مقطوع نشده است کتابچه مقطوعات حاضر است و اگر آقایان آنرا دیده اند میدانند که اینها مقطوع نشده است اما آمدیم در اینجا ذکر میشود

که بر ضد حکومت ملی اقدام کرده اند حقوق اینها قطع است لازم نیست که ما از آن ها اسم ببریم حقوق آنها قهراً مقطوع است و خودشان هم مردودند و اما بعضی که اسشان جزء اینها است این بعضی که تصیر کرده اند دیگران نباید بآتش اینها بسوزانده نفر که بر ضد حکومت ملی اقدام کرده اند چرا ما بقی اسشان جزء اینها ذکر شود و حقوقشان در جزء اینها قطع شود از آنها بکلی اسم برده شود اما این اشخاص حقوقشان از تصویب مجلس گذشته و در این مجلس هم قطع حقوق نشده و انشاء الله امیدوارم نخواهد شد من باب مذاکره عرض میکنم باید حقوق آنها را رعایت کرد زیرا که تقریباً خیلی بریشان هستند و هشتصد خانواده محترم هستند و حالا هیچ ندارند تصور کنید باین گرانی کلیه ارزاق و خانواده های محترم و حقوق کم این بیچاره ها چه چاره کنند قدری بنظر انصاف ملاحظه کرد آن وقت قهراً حقوق آنها را تصویب خواهید فرمود

حاج عز الممالک - بنده عرض میکنم کمیسیون از روی دقت رسیدگی کرده است و معقق شده است که اینها استحقاق ندارند و بطور میشود یکی را اسم برد که استحقاق ندارند و این فرمایشات آقا شامل ماده قبل است ولی در اینمواد کمیسیون حاضر است ثابت نماید که حقوق اینها باید قطع شود

رئیس - دیگر مخالفی نیست ماده ۱۲ خوانده میشود (بضمون ذیل خوانده شد)

(ماده ۱۲) الحاقیه کمیسیون - حقوق اداره از این قانون مستثنی و بکلی مقطوع است

رئیس - مخالفی نیست ماده ۱۳ خوانده می شود (بمبارت ذیل قرائت شد)

(ماده ۱۳) الحاقیه کمیسیون - متوفیات این حقوقات مطابق قانون متوفیات باید معمول شود

حاج سید ابراهیم - اگر مراد از این متوفیات از حالا بعد است که البته آن قانون شاملش میشود و اگر متوفیات از زمان اول مشروطه تا بجا است بنده قبول ندارم که اشخاصی که متوفی شده اند از اول زمان مشروطیت باید مطابق قانون متوفیات در حق آنها معمول شود بلکه وقتی که این حقوق در مجلس تصویب شد البته بعد از آن اگر کسی متوفی شد از این بابت بورتهاش موافق این قانون میدهند ولی از حالا نیشود که این شخص که فوت کرد حالا چیزی برای ورثه او تصویب بکنیم یا نصف حقوق او را تصویب بکنیم و این باین شکل صحیح نیست .

حاج عز الممالک - این راه هم آقا اشتباه کرده اند بجهت اینکه اگر کسی سابق مرده باشد ورثه او تصیری نکرده اند که در حق آنها برقرار نشود خیالی جزئی است تا بتوانیم ایراد بگیریم در جاییکه کلی باشد که این منبع هاز یاد است ولی در صورتیکه خود آقای حاج سید ابراهیم تشریف داشتند دیده اند اشخاصی که سی چهل تومان الی صد تومان حقوق داشته اند و این نوع اشخاص متوفی شده اند مطابق قانون متوفیات بورتها آنها حقوق داده اند غیر از این شکل بحث کمیسیون شکل دیگری در نظر بگیرد .

رئیس - دیگر مخالفی نیست (اظهار شد خیر)

رئیس - شور اول این لایحه تمام شد یک ربع تنفس است (بعد از تنفس مجدداً جلسه تشکیل شد)

رئیس - راپوروت کمیسیون بودجه راجع بطرح آقای ادیبالتجار خوانده میشود (بمبارت ذیل قرائت شد) راپوروت کمیسیون بودجه راجع بطرح آقای ادیبالتجار که از مجلس یکسیون رجوع شده با پیشنهاد هائیکه در این موضوع مطرح گردید پس از مذاکرات لازمه مطابق ماده ذیل با اتفاق آراء تصویب گردید .

ماده - اشخاصی که در طهران و سایر ولایات بمذاقضه عوموی ۱۵ شبان ۱۳۲۷ بضدیت حکومت ملی بهره نوزان عملاً قیام یا اقدام کرده اند حقوق دیوانی آنان نقداً و جنساً مقطوع است دولت اسامی اشخاصی که بموجب این قانون حقوق آنان مقطوع میشود باید در روزنامه رسمی اعلان نماید .

رئیس - عرض کنم در این مطلب مذاکرات زیاد نخواهد شد بجهت اینکه مذاکره شده است

حاج شیخ اسدالله - آنوقت که این ماده آمد بمجلس بنده ابتداء امضاه کردم و حالا هم مقیدم اینستکه باید حقوق این اشخاص قطع شود ولی عودت داده شد بکمیسیون برای اینکه نظریات هیئت دولت در ترتیب اجرای این قانون معلوم شود برای اینکه نمایانم نظریات هیئت دولت در اینباب چه چیز است این ماده را تصدیق دارند یا ندارند والا این ترتیبی که اینجا نوشته شده است بنده آنرا خیلی اسباب زحمت می بینم که اجراء شود .

رئیس - در اصل مطلب مذاکره شده است بکمطلبی پیشنهاد شده و رأی گرفته شده و اصلاحاتی هم که شده قابل توجه شد و ضمیمه شد حالا باین رأی بگیریم در اصل مطلب مذاکره نمیشود راجع بهمان اصلاح است

ارباب گیخسرو - این ماده مطابق پیشنهاد بنده برگشت بکمیسیون و بنده دو چیز را پیشنهاد کرده بودم یکی تعیین مدت بود و یکی تعیین اسامی روزنامه رسمی آنجا اعلان اسامی را در روزنامه رسمی نوشته اند ولی هیچ ذکری از تعیین مدت نکرده اند میخواستم بدانم که جهت آن چه چیز است

حاج عز الممالک - بله آن پیشنهاد را قبول کردم ولی در کمیسیون مذاکره شد گفتند تعیین مدت یکنقدری تولید اشکال میکند بجهت اینکه حالا اشخاصی هستند که بر ضد حکومت ملی قیام و اقدام کرده اند و می شود گفت که اسامی آن اشخاص را اعلان بکنند ولی حالا نمیتوانم بگویم که بچرا خاتمه یافته بلکه ممکن است بعد از اینهم اقدام بکنند اگر چه این احتمال است ولی شاید بعد از اینهم اقدام بکنند این بود که مامدت قرار ندادیم اگر مدت بگذاریم آنوقت ممکن بود این قانون شامل بعد نشود و حال اینکه این قانون ابداً است این بود که مدتی از برای آن قرار ندادیم تا اینکه بوجوب این قانون حقوق آن اشخاص هم مقطوع بشود .

بهبخت - اشخاصی که بر ضد حکومت ملی اقدام کرده اند لابد باید ثابت شود و ثبوتش هم بیک طریقی اینجا باید معین شود که به چه طریق خواهد بود بعداً کم نظامی یا قضائی خواهد بود یا بنده اعتراف اینستکه باید بمحاکم نظامی رجوع شود یعنی مادامیکه حکومت نظامی است والا اگر بنا باشد که بدون ثبوت

هیچقدر نوشته شود که فلا نکس بر ضد حکومت ملی قیام و اقدام کرده حقوق او قطع بشود نباید همچو رأی از مجلس برو بیاید لهذا بنده یک چیزی اضافه کردم که آن اضافه شود این حکم مادامی است که حکومت نظامی است بجهت اینکه اگر حکومت نظامی برداشته شد آنوقت این حکم نسخ میشود این حکم بترتیب وزمانش بسته است بجهت حکومت نظامی لذا بنده پیشنهاد میکنم که بعد از ثبوت در معاکم نظامی هر کس ثابت شد که برخلاف حکومت ملی اقدام کرده است هم مجازات شود هم حقوقش قطع بشود برای اینکه شاید بعضی مجازات های دیگر هم داشته باشد والا ممکن نیست که این را با منظور بگذرانیم و وسیله بکنیم برای اینکه عدله را محروم بکنیم باعدله را غیر محروم و هیچ مضر نمیدانم کدر اینجا نوشته شود بعد از ثبوت در محاکم نظامی والا اگر ما خواسته باشیم یک کسی را بر ضد حکومت ملی بدانیم و دیگری را ندانیم بدون یک بیزان و ترتیبی این هیچ صحیح نیست .

حاج عز الممالک - گمان میکنم که اینجا آقای بهجت اشتباه فرموده اند حکومت نظامی راجع باینجا نیست بلکه یک اختیاری است که فوق قانون بهیئت وزراء داده شد و البته با مجلس است که آن اختیارات را باقی بگذارد یا نگذارد و اشخاصی که بر ضد حکومت ملی قیام کرده اند این قانون همیشه شامل آنها خواهد بود معاکم نظامی هیچ مربوط باینکار نخواهد بود و این مسئله هم چندان محتاج باینات نیست بجهت اینکه مدتی نگذشته است که آنها را شناسیم و آنها اینکه بر ضد حکومت ملی قیام کرده اند تمام معلومند و برای اینکه دوره تعیینی بما اجازه نمیداد که اسامی اشخاص را بیاورند روی کلفند و بعرض مجلس برسانند برای همین بود که نوشته شد و البته هیچکس نمیتواند کسیرا که برخلاف حکومت ملی قیام و اقدام نکرده است او را تحت این صورت بیاورد مملکت مشروطه است و هر کسی قیام کرده باشد برخلاف حکومت اسامی آنها اعلان خواهد شد و حقوق آن اشخاص مقطوع خواهد شد .

ارباب گیخسرو - بنده مقصودم این نبود در آن پیشنهاد که تا سه ماه این ترتیب دائر باشد بعد مقطوع بشود مقصود بنده این بود که یک مدتی از برای شروع باینکار معین شود که هیئت دولت از چه تاریخ باید شروع بکنند از تاریخی که اینجا می گذرد باید شروع بشود یا از تاریخ دیگری چون ما خیلی قوانین از اینجا گذرانیدیم ولی متأسفانه بجهت همین نکته آنها ماند و هیچ اجرا نشد مقصود بنده این بود که آن تاریخی که دولت باید اقدام بکنند در اینجا معین بشود .

حاج وکیل الرعایا - از نظر آقای ارباب گیخسرو از اظهاراتشان معلوم میشود که مقصود از تاریخ فقط اینستکه شناخته شوند این اشخاص و معلوم شود که حقوق اینها قطع شده است و لکن یک نظر دیگری لازم است که بفرمائید که اگر کنیم دولت تا سه ماه اسامی آنها را اعلان کنند بعد از این سه ماه شاید اشخاصی باشند از اینها که بعد شناخته شوند و مستحق بیمرحمتی دلت بوده اند لکن شناخته نشده بود روز نود و سیم شناخته شدند آنها میتوانست بگویند که یکی از مواد این قانون این بوده که تا سه ماه باشد

لکن ما از این قانون استثناء شده ایم و باین جهت آنها برای خودشان بهانه پیدا کنند و خودشان را محروم ندانند از آن وظیفه که بر دارند و گمان نمیکنم هیچک از این ایرادات وارد نباشد و این ترتیبی که نوشته شده است بهتر و جایز تر است از این پیشنهادهایی که آقایان کرده اند بلکه بواسطه این قانون باینجا که بدستورده اند افلا محبت نشود ماهنوز آنها را مجازات نکرده ایم میگوئیم یک مجبئی دوباره آنها شود و این یک چیزی نیست که آنقدر در مجلس مذاکره شود که هر کسی که در خانه خود نشسته است بگوئیم تو بول ما را بگیر و باورت بخر بسینه ما بزن .

رئیس - مذاکرات گویا کافی است - اصلاحی از طرف آقای بهجت رسیده است قرائت میشود (بعبارت ذیل قرائت شد) بنده تقاضا میکنم لفظ پس از ثبوت در محاکم نظامی علاوه شود .

رئیس - توضیحی دارید ؟
بهجت - بنده متقاعد شدم از اینجاییکه آقای مغیر کردند لذا یک کلمه اضافه میکنم که یک محاکم قضائی بعد از ثبوت در محاکم نظامی نوشته شود (مجدداً پیشنهاد اضافه محاکم قضائی بعد از محاکم نظامی خوانده شد) .

رئیس - کمیسیون چه میگوید -
مغیر - قبول ندارم .

محمد هاشم میرزا - آقای بهجت باید مسبوق باشند که همه این اشخاص در تهران نیستند که بجا محاکم قضائی نظامی رجوع کنند و آنها را محاکمه کنند در خارج طهران هم هستند و بعضی نقاط هست که هنوز محاکم تشکیل نشده است و آنها را نمیتوانند از ولایات بطهران حاضر کنند و باید یکطوری باشد که این قانون اجراء شود مقصود اجراء شدن است آن اشخاص همه که در طهران نیستند که محاکمه کنند و این قانون در حق آنها اجراء شود اگر مقصود اشخاصی است که در طهران هستند یک مطلبی است علیحده اگر مقصود ترتیب اجرای این قانون است برای همه جا که با این ترتیب اجرا نخواهد شد بنده بکلی مخالفم با این پیشنهاد و خاطر شان را متذکر میکنم اشخاصیکه بر خلاف دولت و ملت رفتار کرده اند البته هیئت دولت خودشان تحقیقاتی که لازم است خواهند کرد بدیهی است چنانچه در قانون هم مصرح است بعد از تحقیقات و معلوم شدن مجازات خواهد شد گمان میکنم این جزئیات قابل آنقدر مذاکره نباشد بجهت اینکه اگر بنا باشد در اینگونه امورات جزئی سوء استعمال شود در چیزهای کئی باید خیلی صورت شود در مورد نیکه مادر آنها می کنیم .

رئیس - رأی میگیریم در قابل توجه بودن اصلاح آقای بهجت آقایانیکه این اصلاح را قابل توجه میدانند قیام نمایند (عده قیام کردند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی میگیریم بنده که از طرف کمیسیون پیشنهاد شده است یکمرتبه دیگر خوانده میشود (مجدداً ماده مزبور قرائت گردید) .

رئیس - آقایانیکه این ماده را به ترتیبی که خوانده شد تصویب میکنند قیام نمایند (اکثر قیام نمودند)

رئیس - با اکثریت تصویب شد - دو فقره مطلب

در دستور است یکی قانون اساسی هتاز و یکی راجع بجزیر معمر است ولی قانون اساسی معارف را خوانده اند که تا روز پنجشنبه تمویق بیفتد نظری در او بنمایند اگر مخالفی نباشد لایحه راجع بجزیره هر مز مطرح شود .

افخار الواعظین - بنده خودم این لایحه را تقاضا کردم که جژه دستور بگذارند ولی عقیده ام اینستکه در وقت مطرح شدن اینلایحه وزراء هم تشریف داشته باشند همانطوریکه در کمیسیون یکی دو تا از وزراء تشریف داشتند در وقت مذاکره کردن نظریات خودشان را میفرمودند خوبست در مجلس هم که مطرح مذاکره میشود حضور داشته باشند و در وقت صحبت کردن نظریات خودشان را بفرمایند و در مجلس مذاکره بکنند بهتر این است بگذارید برای جلسه آتی که با حضور وزراء مطرح شود یا اینکه اگر امروز مطرح میفرمائید اطلاع بدهید یکی دو نفر از وزراء بیایند که در حضور آنها مطرح شود و بگذرد .

رئیس - آقای سلیمان میرزا فرمایشی دارید مخالف هستید .

سلیمان میرزا - بنده میفهمم عرض کنم که بدون حضور وزراء صلاح نمیدانم یک همچو مطلب مهمی مذاکره شود .

رئیس - خیلی خوب پس بماند که با حضور وزراء مطرح بشود دو فقره و اپورت کمیسیون بودجه است قرائت ورای گرفته میشود بعد جلسه را ختم می کنیم راپورت کمیسیون بودجه راجع بجزیره حسینخان دفتر دار مقبول قرائت میشود (بمضمون ذیل قرائت گردید)

ماده واحده - یکصد و هشتاد تومان مادام - العیوب درباره وراثت قانونی میرزا حسینخان دفتر دار که در کرمانشاهان مقول شده برقرار میشود
رئیس - خاطر آقایان مسبوق است که اینمطلب سابق بمجلس آمده و بتقاضای یکی از نمایندگان تجزیه شد در قسمت اول رأی گرفته تصویب شد و قسمت ثانی بلا تکلیف ماند حالا در این قسمت ثانی باید رأی بگیریم مخالفی هست .

حاج سید ابراهیم - آنجا معلوم است که این یکصد و هشتاد تومان که در حق آنها برقرار میشود تصور نمیکنم که این وجه یک دایه باشد بلکه دولت میخواهد یک احسانی بورنه بکند چون کسی را ندارند که متکفل امور معاش آنها بشود رعایتی میکنند که مددی باشد برای معاش باقی ماندگان مقول اینست که یکصد و هشتاد تومان را تصویب کرده است و بنده یکصد و هشتاد تومان را زیاد میدانم و نود تومان پیشنهاد کردم که جمع بین جهتین شده باشد یعنی آن اندازه که باید از حق آنها رعایت شود رعایت شده است و این مبلغ کمکی است بحال آنها و هم بودجه تحصیل زیاد نشده باشد حالا اگر یکصد و هشتاد تومان را تصویب بکنیم خیلی اشخاص مستحق هستند که ما باید خیلی چیزها در حق آنها تصویب کنیم حالا برای این که بگره ایی در حق آنها شده باشد بنده نود تومان پیشنهاد کردم .

حاج شیخ الرئیس - موافقت بنده با این لایحه نظر باطلامانی است که در او قایم کرد کمیسیون

رئیس - مذاکرات کافی است (گفتند کافی است)

فرمایش موظف بودم بر حسب امر هیئت زبیه مکرر رسیدگی کرده ام انصاف این است که این جوان بطور سختی کشته شده است که خیلی جالب دقت و وقت است و یکدوا حب اداری داشته است که در سابق او خواهرش و برادرش و مادرش گذران می کرده اند در اول جوانی بطور مظلومیت کشته شده است معلوم است مواج اداری او هم که یک خانواده از او زندگی میکردند اند کشته شده است و حالاً بهتر از این ترتیبی که کمیسیون پیشنهاد کرده است برای دلجویی بازماندگان او که در حقیقت دسر خدمت کشته شده است و بنظم کشته شده است حالا از یک غیر مستحق قطع و در باره مستحق بر قرار میشود یعنی یک هیئت مستحقه داده میشود بنده خیلی خوشنودم بشوم اگر آقایان نمایند آن محترم همراهی بکنند که خیلی بجاست .

رئیس - یک اصلاحی از طرف حاج سید ابراهیم رسیده است قرائت میشود (بعبارت ذیل قرائت شد) بنده پیشنهاد میکنم که عالی نود تومان در حق ورثه برقرار شود .

رئیس - آقایانیکه این اصلاح آقای حاج سید ابراهیم را قابل توجه میدانند قیام نمایند (عده قیامی قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد رأی میگیریم بنده واحده که از کمیسیون پیشنهاد شده است آقایانیکه تصویب میکنند ورقه سفید خواهند داد خیر اشتباه شد اینجا باید قیام و نمود رأی بگیریم بمدکله را با ورقه این آقایانیکه این قسمت ثانی را تصویب میکنند قیام نمایند (عده قیام نمودند)

رئیس - رشد راپورت کمیسیون بودجه راجع به سیف المجاهدین قرائت میشود (بعبارت ذیل قرائت شد) لایحه وزارت مالیه راجع به آقامیر محمد خانقاهی قرائت گردید وزارت مالیه اظهار داشته اند که معزی الیه اظهار میدارد که در جزیره مجاهدین اردبیل بوده و پدر مشارالیه جزو سوار قراول خانه آستانرا در سنوات سابقه حقوق میرد ولی بعد موضوع آن جیره و سواد از میان رفته اینک آقامیر محمد نظر بخدمات پدر خود و نداشتن راه معاش تقاضای مغیری کرده و وزارت مالیه ماهی شش تومان مادام العیوبه در باره معزی الیه تصویب نموده بود پس از مذاکرات لازم چون تحقیقاً وزارت مالیه اظهار اصلاحی از خدمات معزی الیه نموده فقط باظهار خود مستعفی شده بود با اکثریت آراء پیشنهاد وزارت مالیه رد گردید .

رئیس - مخالفی هست .
حاج وکیل الرعایا - گمان میکنم حلالین سید بیشتر از این پیش آقایان واضح و محتاج توضیح بنده نباشد اما نمیدانم کمیسیون به چه ملاحظه رد کرده است البته مغیر محترم حاضر هستند اگر توضیحی دارند بگویند چون بنده یک جهت مصلحتی برای او میتوانم تصور کنم بعضی اشخاص را که دولت از برای آنها حقوق معین کرده و وظیفه دانه است گمان میکنم که بیشتر از این توضیح لازم نیست باشد این سید حالش گواهی میدهد که چه در ارضت و چقدر خدمت کرده است .

رئیس - مذاکرات کافی است (گفتند کافی است)

رئیس - آقایانیکه تصویب میکنند پیشنهاد کمیسیون را ورقه سفید خواهند داد شروع باخذ آراء گردید آقای حاج میرزا رضاخان همه اوراق را بشماره ذیل احصاء نموده ورقه سفید علامت قبول (۳) ورقه آبی علامت رد (۴۶) بلا اسم سفید (۲) بلا اسم آبی (۱)

رئیس - رایوروت کمیسیون رد شد یعنی تقاضای وزارت مالیه تصویب شد - دستوروررنجشنیه دهم قانون اداره مارت - شور دوم در قانون شرکتهای تجاری - راجع بجزیره هرمز - دو ورقه رایوروت کمیسیون بودجه راجع بنیابت سوم سفارت اسلامبول و آتیه سفارت لندن مخالفی هست .

هشتم حضور - يك تقاضائی بامضای (۴۰) نفر از نمایندگان راجع پورته عباسقلیخان مقتول شده بنده تقاضا میکند که بجزه دستور آید شود .

رئیس - خیلی خوب اگر وقت باشد در اینباب هم مذاکره می کنیم دیگر مخالفی هست (مخالفی نبود)

رئیس از وزارت داخله نوشته اند که درباب روزنامه رسمی تکلیف رامعین نکرده اند چون سابقاً هم که تصویب کرده بودند ششماهه تصویب کرده بودند همین جهت هم چندی است که روزنامه رسمی طبع نمیشود خواهش کرده بودند که کمیسیون معارف منقذ شود رایوروتی درباب روزنامه رسمی بدهد که تکلیف وزارت داخله معلوم شود پنجشش مرتبه هم اعضاء کمیسیون معارف را خبر کرده و منعقد نشده است خواهش میکنم فردا کمیسیون منعقد شود و هرچه زودتر رایوروت بدهند آقای آقامیرزا احمد و آقای حاج امام جمعه تقاضا کرده اند کمیسیونی که برای امور آذربایجان معین شده بود رایوروت خودشان را بدهند اگر آن کمیسیون مخبری معین کرده است رایوروت آنرا بدهند .

ارباب کبخسرو - برپروز آن هیئت بهیئت وزراء رفتند و بعد از مذاکرات هیئت وزراء مقرر داشتند که آقای سردار بهادر بدون درنگ بااستعداد بطرف آذربایجان حرکت کنند و جناب مسیوقرم خان هم مأمور شدند که تدارک لازمه هم تهیه نمایند و حرکت کنند حکومت آذربایجان که بعهده فرمانفرما گذاشته بودند باز امروز که کمیسیون منعقد شده فرمانفرما هم در هیئت وزراء حاضر شدند و چند نفر هم از تجار آذربایجانی و چند نفر از وکلای محترم آذربایجان هم بودند قرار شد که بفاصله (۴۸) ساعت فرمان فرما حرکت کنند این است نتیجه اقدامات کمیسیون .

میرزا احمد - بنده دیروز خودم آنجا حضور داشتم ترتیبی که فرمودند صحیح است ولی باید دید که باین ترتیب عمل شده است یا نه دیروز تلگرافخانه بودم تلگرافی از سردار بهادر رسید بود که از آن تلگراف معلوم میشد که اطلاعی بایشان داده نشده است که حرکت کنند اگر باین ترتیب باشد گمان میکنم که باین زودیها باعزام حکومت موفق نشوند بنده تقاضا میکنم از این کمیسیون و از اعضاء محترم کمیسیون که يك قدری همیشان را زیاد میکنند وقتی که حرکت دادند و خبر حرکت آنها را ببادادند از ایشان تشکر میکنم .

حاج امام جمعه - از فراریکه از تبریز بر

میرسد کار تبریز خیلی سخت شده است و کار تبریز باینجا رسیده است که در دو فرسخی تبریز غلغله موجود است ولیکن زن و بچه تبریزی از گرسنگی بیش رویش نمیرد و نگاه میکنند دو ماه است میگوئیم تبریز بکلی محاصره است و دو ماه است میگویند حکومت باینجا اعزام میشود شاید دهم دفعه خود بنده من غیر رسم باوزراء گفتگو کرده ام و با جاهای دیگر هم گفتگو کرده ام در تمام جاها بمن گفتند که امروز فردا قوه بانجا میفرستیم و حاکم آنجا را میفرستیم ولیکن بدبختانه همه حرف شده است تصور میکنم اگر تا ده روز یا بیستور مسامحه شود پیش روی شما میگویم اگر بسامحه بگذرانید خیلی نادم و پشیمان میشوید و این تکلیف شماست که باید جد بکنید و فریاد بکنید حاکم آنجا را بفرستید ماهیج حق نداریم بگوئیم دولت که فلان را بفرستید یا فلان را بفرستید همینقدر عرض میکنم که باید حاکمی برای آذربایجان فرستاده شود و استعداد فرستاده شود آخر ما (آقا اگر انصاف فرمائید) این مشروطه را از آذربایجان داریم همین ها که حالا از گرسنگی دارند می میرند .

رئیس - عرض کردم همان کمیسیونی که معین شده است اگر لازم باشد فردا هم میروند با وزراء صحبت میکنند که حاکم و استعداد کافی هر چه زودتر بفرستد و همانطور که وزراء وعده کرده اند در (۴۸) ساعت حاکم آذربایجان حرکت کنند و استعداد هم فرستاده شود .

رئیس - آقای حاج شیخ الرئیس و جمعی از نمایندگان تقاضائی کرده اند خوانده میشود (ببارت ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم برای جلسه مخصوص فردا که چهارشنبه است سه ساعت بفرود مانده هیئت وزراء عظام بتالار تنفس احضار شود که دعوم نمایندگان سئوالات فوری اساسی دارند .

رئیس - آقای حاج شیخ الرئیس توضیحی دارید بفرمائید .

حاج شیخ الرئیس - در این چند روز اخبار سامعه خراس از بعضی حدود و تصور میرسد و همه نمایندگان محترم مطلعند چون از حقایق امورا اطلاع نداشتیم و آنطوریکه بایست مطلع نبودیم و از طرف وزراء خبر نداشتیم که بنا بر وظیفه مقرر رسمی خودشان چه اقدام کرده اند و چگونه خواهند شد امروز بنده تقاضا کردم و آقایان هم همراهی کردند که جلسه خصوصی باشد ولی بنده عرض میکنم اگر در جلسه ششوسی تعیین برای بنده حاصل شد بیک تکلیف دیگری دارم در مجلس علنی .

حاج عز الممالک - بنده اینطوریکه اینجا نوشته شده است جلسه خصوصی را باطل میدانم و مخالف هستم که فردا جلسه خصوصی باشد زیرا چه مطلبی است که باید از ملت پنهان کنیم ولی حرفی ندارم که فردا جلسه فوق العاده باشد و این مطالب گفتگو شود و علنی هر چه میخواهند صحبت بکنند (گفتند صحیح است)

رئیس - رای میکنیم باین تقاضای حاج شیخ الرئیس آقایانیکه تصویب میکنند قیام نمایند (دهد قبلی قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد (مجلس معان مغرب ختم شد)

جلسه ۳۱۹

صورت مشروح مجلس روز

پنجشنبه ۱۰ شهر ذی قعدة الحرام ۱۳۲۹
(رئیس آقای مومن الملك ۳ ساعت قبل از غروب آفتاب بجای خود جاوس نمودند و پس از ده دقیقه مجلس رسماً افتتاح گردید .) صورت مجلس روز ۳ شنبه هشتم را آقای آقامیرزا ابراهیم خان قرائت نمودند)

غائبین جلسه قبل - آقایان آقا سید محمد باقر ادیب - حاج مصدق المالك بدون اجازه - آقای زنجانی با اجازه - آقای میرزا علی اکبر خان دهخدا مریض - آقایان سلیمان میرزا ۲ ساعت و آقا میرزا ابراهیم قمی ۵۰ دقیقه - دکتر امیر خان ۴۰ دقیقه - طباطبائی - معزز الملك - شریف الملها هریک نیم ساعت از حضور در وقت مقرر تأخیر نمودند .

حاج شیخ اسدالله - در باب اعتباریکه وزارت معارف بجهت انشای مدارس خواسته بود نوشته شده است بنده و آقای بهجت اصلاحی پیشنهاد کرده ایم و حال آنکه پیشنهاد بنده تقاضا بود که بکمیسیون برگردد اصلاح نبود .

رئیس - اصلاح میشود .

لواء الدوله - بنده در اظهاری که در خصوص حقوق درباری کردم عرض کردم که در کتابچه مقلوهای اسم اینها برده نشده و در این جا نوشته نشده است .

رئیس - همین قدر که مخالفت کردید مخالفت نوشته میشود جزئیات را که نمینویسند .

ارباب کبخسرو - اینجا نوشته است که بنده عرض کرده ام مسیوقرم خان خودشان بطرف آذربایجان خواهند رفت و حال آنکه آنطور عرض نکردم عرض کردم اردو حرکت میکنند و مسیوقرم خان مأمور است که تهیه لوازمات اینجا را ببیند .

رئیس - دیگر ملاحظاتی نیست (اظهاری نشد) صورت مجلس باین اصلاحات تصویب شد قانون اساسی معارف در شور دوم این قانون بعضی مواد رجوع شده بود بکمیسیون حالا رایوروتش داده شده است ماده ۸ و ۱۰ - ۱۳ - ۱۴ - ۲۲ مذاکره میشود ماده ۸ (ماده هشت ببارت آیل قرائت شد)

ماده ۸ - مکاتب و مدارس بر دو قسم است رسمی و غیر رسمی رسمی آن است که از طرف دولت دائر شده باشد غیر رسمی آن که بانی مخصوصی داشته باشد .

رئیس - مخالفی در این ماده هست (اظهاری نشد) .

رئیس - آقایانیکه ماده ۸ را تصویب میکنند قیام نمایند (اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده ۱۰ (ماده ۱۰ ببارت ذیل خوانده شد)

ماده ۱۰ - کسیکه میخواهد مدرسه افتتاح کند باید رعایت شرایط ذیل را بکند اول مدیر مدرسه کمتر از سی سال نباید داشته باشد ۲ - بنای مدرسه را موافق ملاحظات حفظ اصحه که از طرف وزارت مقرر شده است فراهم نماید ۳ - در مدارس ابتدائی مدیر باید دارای تصدیقنامه تحصیلات مدارس متوسطه و در مدارس متوسطه دارای تصدیقنامه تحصیلات عالی باشد ۴ - مدیر مدرسه باید معروف بدو عقیده